

Zda je dítě zralé na školu, poznáte podle hry, kresby i výšky

Publikováno: 10. 12. 2014

Děti v Česku chodí k zápisu v šesti letech, ale školní docházku jim můžete o rok odložit, pokud nejsou dost zralé. V čem přesně školní zralost a připravenost spočívají? A co by měl předškolák zvládat a umět, když jde k zápisu? Na nejčastější dotazy rodičů odpovídá speciální pedagožka Hana Otevřelová.

Věk dítěte je pro vstup do školy důležitý, udává ho i zákon, stejně jako povinnost školní docházky. Do první třídy nastupují děti, které v daném roce dovrší věk šesti let nejpozději do 31. srpna, tyto děti musí rodiče podle zákona doprovodit k zápisu do školy.

Od budoucího prvňáčka se očekává, že bude na školu připraven na mnoha úrovních: emocionálně a sociálně, fyzicky, ale také musí být schopen dostatečné koncentrace. Důležitá je také přiměřená úroveň percepčně-motorických funkcí, které jsou základem pro psaní, čtení, počítání. Citová a sociální zralost

Od budoucího prvňáčka se očekává také vyzrálá úroveň citová, sociální i pracovní. Co si pod tím máme představit? Prvňáček musí zvládat nepřítomnost maminky, dělit se o pozornost paní učitelky s jinými dětmi, poslouchat paní učitelku a vycházet se spolužáky. Před nástupem do školy by měl školáček chápat a respektovat rozdíl mezi hrou a učením, mezi přestávkou a hodinou.

„Budoucí prvňáček by měl přiměřeně situaci ovládat své chování, zajímat se o spolužáky, navazovat kamarádství s ostatními dětmi, ustoupit od svých momentálních přání, podřídit se většině, neprosazovat se na úkor ostatních spolužáků,“ vyjmenovává některé ukazatele sociální a emocionální zralosti speciální pedagožka Hana Otevřelová. Fyzická zralost

Před zápisem do školy je vhodná konzultace s pediatrem. Škola znamená určitou fyzickou zátěž, kluci a holky musí „usedět vyučování“ a také unést aktovku. Tělesný vývoj dokáže nejlépe posoudit právě lékař.

Tuková vrstva příznačná pro předchozí vývojové období je u budoucích školáků na ústupu, prodlužují se končetiny, tělo převládá vůči hlavě, která by již měla být menší. Pro tyto fyzické parametry se užívá termín filipínská míra. Dalším poznávacím znakem zralosti je, že dítěti začnou vypadávat mléčné zuby. Roli hraji také pevná kostra a rozvinuté svalstvo celého těla.

„Dětský lékař zná nejuceleněji zdravotní stav vašeho dítěte a ví, zda bývá často nemocné. Jeho pohled je opravdu pro fyzickou zralost před nástupem do školy stěžejní. Také je jedním z odborníků, který se musí vyjádřit k odkladu školní docházky, pokud o ní budete uvažovat,“ doplňuje Hana Otevřelová. Dostatečná pozornost

Hlavním úkolem koncentrace je ze všech podnětů, které na dítě působí, vybrat ty, které právě potřebuje, a naopak upozadit v dané chvíli podněty, které by byly spíše na obtíž. Ale jak moc velká pozornost je dostatečná pro nástup do školy?

„Jde o záměrnou pozornost, kdy má vaše dítě chuť se učit, poznávat, nemusíme ho do toho všemožně nutit. Předškolák by se měl soustředit na zadaný úkol minimálně 15 až 20 minut,“ popisuje Hana Otevřelová. Sluchové vnímání a paměť

K úspěšné školní docházce dítě potřebuje také určitou zralost nervového systému a smyslových dovedností, jinak by totiž mohla negativně ovlivnit úspěšnost budoucího školáka.

Začněme třeba u sluchového vnímání a dovedností. „Jejich nezralost může být příčinou specifických poruch učení, převážně dysortografie, také však dyslexie,“ dodává Otevřelová. Orientačně vám pomohou určit dovednosti dítěte v této oblasti následující otázky.

Vydrží dítě u čtení a umí vám převyprávět, o čem jste mu četli? Umí dát přednost tomu, co mu právě říkáte i v případě, když slyší i jiné zvuky? Máte pocit, že vás dítě neposlouchá? Pamatuje si říkadla? Zapamatuje si instrukci, kterou mu říkáte? Máte někdy pocit, že vás dítě vůbec nevnímá? Tyto a mnohé další otázky vám pomohou určit, jak zralé je sluchové vnímání vašeho potomka. Zrakové vnímání a paměť

Podobně je to i se zralostí zrakového vnímání. I vizuální diferenciaci mohou úspěšnost budoucího školáka ovlivnit.

„Najde dítě mezi předměty ten, který chcete? Daří se mu najít rozdíl mezi dvěma podobnými obrázky? Hraje rádo pexeso?“ navrhl Hana Otevřelová rodiče na otázky ke zvážení. Řeč a výslovnost

V předškolním i školním věku české děti trápí špatná výslovnost některých hlásek, nejčastěji to bývají L, R, Ř, sykavky, často také Ť, Ď, Ň. Poruchy řeči mohou zásadně ovlivnit školní úspěšnost, čtení i psaní, ale přispět i ke znevýhodněnému postavení mezi vrstevníky, kteří řeči dítěte nebudou rozumět.

„Pokud jsou v řeči logopedické nedostatky i v pěti letech, je nutné vyhledat odbornou pomoc, pokud tak rodiče již neučinili dříve. Řečové nedostatky mohou přispět k propuknutí některých specifických poruch učení,“ varuje Otevřelová rodiče před tím, aby nezanedbali tuto část vývoje dítěte. Prostorová a časová orientace

Orientace v prostředí, v okolním světě i v praktickém životě přináší dítěti sociální informovanost. V jeho světě to třeba znamená, že ví, kam uklidit plyšáky, kde najde hrníček a že starší sestra bývá nejčastěji u počítače v obýváku. Podobně se rozvíjí také časová orientace, kdy vše má svůj čas: vstávání, snídani, odchod do školky, kdy je čas na hraní, kdy na pohádku.

„Sociální orientace je velmi důležitá pro rozlišování různých rolí a také možného rozdílného chování, které je s rolemi spojeno. Třeba mamince tykám, paní učitelce vykám, kamarádům řeknu ahoj, ale dospělým dobrý den,“ říká pedagožka Otevřelová. Předmatematické představy

I když vaše dítě ještě možná neumí počítat, jeho mozek se na matematiku již pilně připravuje. Využívá k tomu všechny výše zmíněné dovednosti, díky pohybu a manipulaci s hračkami se u něj rozvíjí předmatematické představy. Patří mezi ně třídění, řazení, seskupování a porovnávání, které později vytvoří základ pro číselné představy jako pochopení a určení množství, chápání číselné řady, sčítání, odčítání a řešení slovních úloh. Motorika

Rozvinutá hrubá motorika je základním stavebním kamenem motoriky jemné, která se zabývá drobnějšími a přesnějšími pohyby. „Sledujeme tři oblasti jemné motoriky, které jsou pro předškoláka důležité. Jemná motorika oka vede pohyb očí správným směrem. Jemná motorika mluvidel zajistí dobrý pohyb jazyka a rtů. A jemná motorika ruky se postará o spolupráci prstů. Čtení, psaní i počítání je ovlivněno také zralým spojením jemné a hrubé motoriky s vnímáním, tedy propojení pohybu s vnímáním zrakovým i sluchovým,“ objasňuje Hana Otevřelová.

Zde bychom se také mohli zmínit o pojmu laterality. Jde o to, kterou ruku, nohu, ale i oko a ucho dítě preferuje při svých činnostech (více o lateralitě, jejím určení a jak může komplikovat plnění úkolů si přečtete [zde](#)).

Před nástupem do školy by mělo dítě zvládat postavit komín z kostek nebo třeba naučit se bez větších potíží jezdit na kole bez přídatných koleček. Jemnou motoriku poznáte podle toho, jak moc tlačí na pastelku, jestli při vybarvování hodně přetahuje nebo třeba jak zvládá podle předlohy nakreslit čtverec nebo kruh. Holky vs. kluci

Mezi rodiči se traduje, že kluci jsou za holčičkami trošku pozadu v dovednostech. Je tomu tak doopravdy? „Často se spíše mluví o sociální vyzrálosti, o menší vyrovnanosti. To se pak může jevit jako školní nezralost, jak bývají někdy hoši

označování. Pokud bychom zobecňovali, pak se mluví až o třech měsících, kdy kluci zaostávají za dívkami," dodává Hana Otevřelová s tím, že každé dítě je ale individualita.

„Je potřeba dítě vždy posuzovat jako celek, hodnotit všechny jeho stránky dohromady, nejen ty nejslabší, či nejsilnější. Pokud si rodiče nejsou jistí, doporučuji jim popovídat si s paní učitelkou ve školce, která má přehled o tom, jak se dítě chová ve skupině a k autoritě, ale i o mnoha jeho dovednostech. Vždy se samozřejmě mohou také obrátit i na odborníky, ať už psychology, či pedagogy, kteří u dítěte provedou testškolní zralosti," radí na závěr Hana Otevřelová.

Zdroj:

http://ona.idnes.cz/skolni-zralost-skolni-pripravenost-dvc-/deti.aspx?c=A141203_145729_deti_haa#utm_source=sph.idnes&utm_medium=richtext&utm_content=clanek-box